

MATILDE SALVADOR

UNA VIDA MUSICAL

Text: Cristina Escrivà Moscardó
Il·lustracions: Román Sánchez Ortega

En un dia de primavera de fa més de cent anys, va nàixer a Castelló una xiqueta que van anomenar Matilde. La seua família tenia inquietuds culturals. El seu pare tocava el violí i ella, amb pocs anys, tants com el número dels nans del conte, va demostrar el seu entusiasme per la música.

Glossari: Inquietuds. Entusiasme.

Matilde i la seua germana Josefina es van traslladar a València, a l'edat en què tot està per fer, acabant els seus estudis en el conservatori. Sent una jove promesa, Matilde era escoltada per la societat de l'època que acudia a veure les seues prodigioses mans tocant les tecles blanques i negres, mentre sentien la vibració de les cordes del piano.

Glossari: Època. Tot està per fer.

An illustration of a woman with short brown hair, wearing an orange long-sleeved shirt and blue pants, sitting on a black stool and playing a grand piano. She is holding a pen and writing in a music book on the piano. In the background, a ballet scene is depicted with a ballerina in a white tutu, a male dancer in a black tuxedo, and another figure. The piano is dark brown and has its lid open. The background is a dark, muted color.

Era un poc tímida i com volia expressar tantes i tantes coses, Matilde es va fer compositora. Així, podia parlar en un llenguatge que tot el món entenia: un llenguatge universal. El primer que va fer va ser la partitura d'un ballet, però també li divertia molt posar música a poemes.

Glossari: Compositora. Partitura.

A més, era una apassionada del valencià, el nostre català, llengua que volia molt i de la qual estava orgullosa. L'amor per la seua terra l'expressava a través de la seua música.

Glossari: Apassionada. Llengua.

Matilde no s'imaginava la vida sense la música. La naturalesa li inspirava, els ocells, l'aigua que brollava per les séquies, les palmeres quan ballaven al vent...

Glossari: Música. Inspiració.

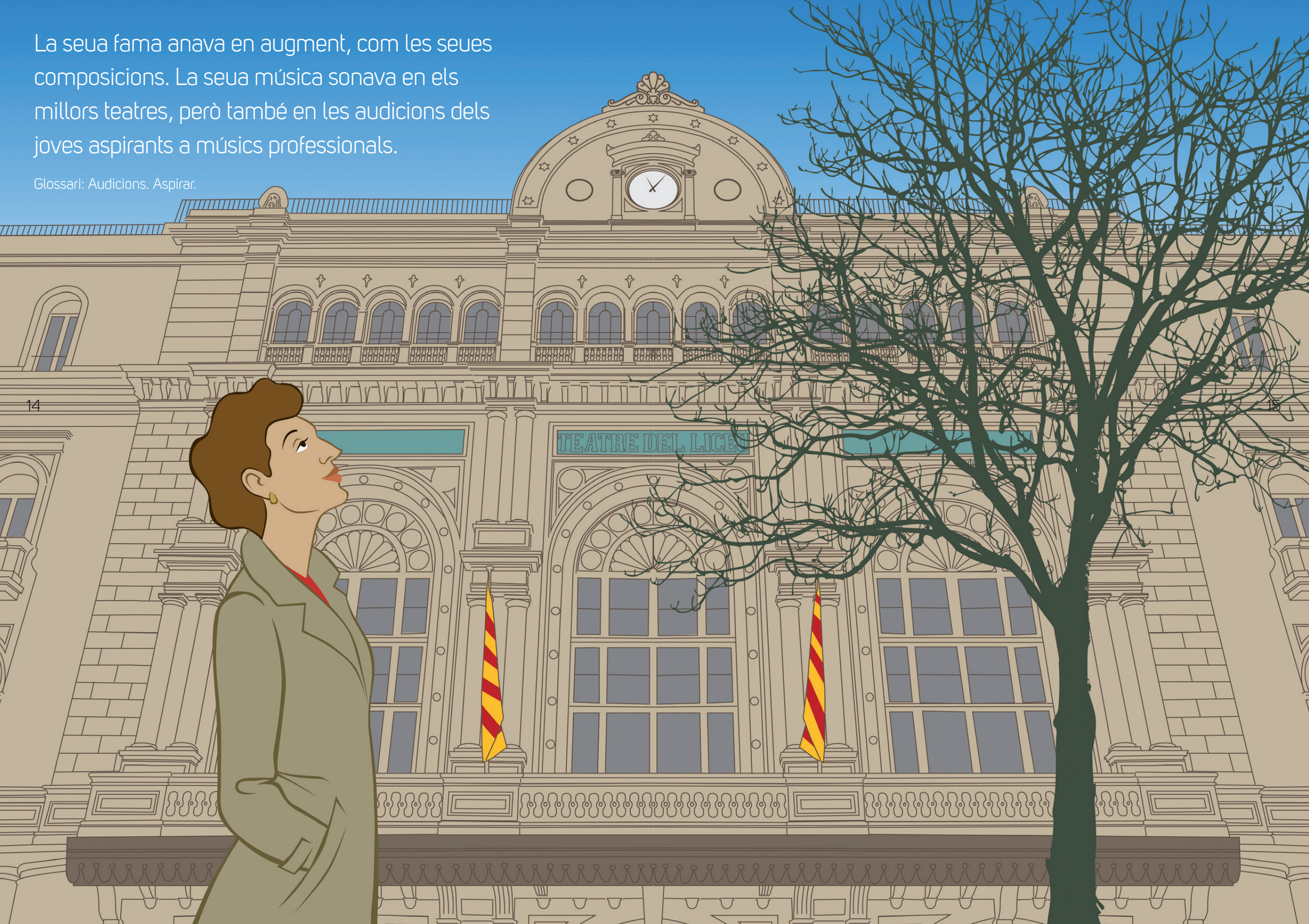
Li encantava ser professora. En el Conservatori ensenyava a estudiants que, com ella, volien ser compositors i compositoras. La dedicació i l'amor a la música -els deia- era la base de l'èxit.

Glossari: Conservatori. Dedicació.

La seua fama anava en augment, com les seues composicions. La seua música sonava en els millors teatres, però també en les audicions dels joves aspirants a músics professionals.

Glossari: Audicions. Aspirar.

El paper pautat mai faltava a casa seua. Sempre trobava un motiu per a escriure les melodies que imaginava. Una a una, les seues composicions anaven augmentant, fins a arribar a tres-centes!

Glossari: Motiu. Melodies.

16

17

Però, penseu que solament era compositora? Doncs no! A Matilde també li agradava pintar i ho feia amb molta gràcia. Tant és així, que va realitzar diverses exposicions. Molt bé, Matilde. Eres una artista!

Glossari: Artista. Exposicions.

Visitava la Societat Coral El Micalet on tenia grans amistats que l'acollien amb entusiasme i l'escoltaven amb admiració. Una vegada, es va quedar mirant pels finestrals, mentre somiava amb els versos als quals ella posaria música.

Glossari: Admiració. Versos.

SOCIETAT CORAL "EL MICALET"

22

23

Quan es va fer molt major es va convertir en una senyora encara més respectada i va aconseguir diversos reconeixements, entre ells, la medalla al Mèrit Cultural de la Generalitat Valenciana i el Miquelet d'honor.

Glossari: Respecte. Reconeixements.

En la Societat Coral el Micalet, poc abans de volar cap a un lloc on el silenci ho cobreix tot, va rebre un homenatge en el Teatre Micalet, on encara ressonen els merescuts aplaudiments que va rebre. El seu nom es va concedir a l'Escola de Música d'allí, perquè continuara acompanyant a l'alumnat i a totes les persones que estimen la música, tant com ella la va estimar.

Glossari: Homenatge. Escola Matilde Salvador.

GLOSSARI

Admiració: sensació agradable que tens quan estàs amb alguna persona que estimes. Emoció davant una persona rellevant per a nosaltres.

Apassionada: fer alguna cosa amb molta força i dedicació.

Artista: persona que té facilitat per a fer coses boniques, en la música, pintant, escultura, dansa, poesia...

Aspirar: tenir interès per voler fer alguna cosa.

Audicions: actuacions musicals on les persones mostren el que saben tocar amb un instrument o amb la seua veu.

Compositora: creadora d'una peça musical.

Conservatori: lloc on es donen classes per a aprendre a tocar un instrument musical o a cantar.

Dedicació: temps que si li dóna al treball per a aprendre alguna cosa, entregant-se per a aconseguir l'objectiu desitjat.

Entusiasme: felicitat que es té quan anem a fer alguna cosa que ens agrada. Passió per ensenyar-se.

Època: moment o període de temps de la vida d'una persona o persones.

Escola Matilde Salvador: nom que té el lloc on s'estudia música en la Societat Coral El Micalet.

Exposicions: quan es mostra a la gent les pintures, escultures, fotografies, etc., que hem fet.

Homenatge: acte en el qual mostrem a una persona la nostra estima i reconeixement.

Inquietuds: ganes de saber i d'aprendre coses noves.

Inspiració: la facilitat que té una persona per a crear alguna cosa artística.

Llengua: parla d'un poble, territori o país.

Melodies: conjunt de sons que escoltem i servisquen per a reconèixer una cançó, amb l'harmonia de les notes musicals.

Motiu: excusa per a fer alguna cosa que ens agrada molt.

Música: barreja de sons i silencis que junts produeixen una sensació agradable a l'oïda. Art d'enllaçar els sons amb el temps, expressant bellesa i sensibilitat, que ens fa més agradable la vida.

Paper pautat: fulles que tenen dibuixades cinc línies horitzontals per poder escriure les notes musicals.

Partitura: paper pautat on s'han escrit anotacions musicals que indiquen com interpretar l'obra composta.

Reconeixements: premis que se li donen a les persones per les coses que saben fer mot bé.

Respecte: estima que se li té a alguna persona, que considerem rellevant per les seues qualitats.

Tot està per fer: quan tens la vida al davant per complir els teus somnis i tot és possible.

Versos: cadascun de les parts d'un escrit que es diu poema. Conjunt de paraules que formen una unitat en un poema.

MATILDE SALVADOR I SEGARRA

Matilde Salvador és una compositora mundialment coneguda. Va nàixer a Castelló, el 23 de març de 1918 i va morir a València el dia 5 d'octubre de l'any 2007. De família amb inquietuds culturals, va estudiar piano i composició en el Conservatori Superior de Música de València, títol que va obtenir en 1936 quan la plaça de Sant Esteve seu del conservatori es deia plaça de Pau Casals.

La seua germana Josefina era violinista i les dues van interpretar un dels seus primers concerts el gener de 1936 en l'Associació cultural Lo Rat Penat. En 1937, amb dinou anys va escriure la música d'un ballet, però el que més li agradava era posar música a textos. Va continuar la seua formació d'harmonia, composició i direcció d'orquestra amb el mestre Vicente Asencio, amb el qual es casaria en 1943. Treballadora per la cultura del País Valencià, amb una brillant trajectòria professional com a compositora, amb un nombre aproximat de 300 obres registrades, la seua trajectòria reeixida en el món de la composició es va iniciar en 1933 amb l'estrena de la seua primera obra, *Com és la lluna*, cor per a sis veus mixtes. Quan tenia vint-i-cinc anys, va estrenar en el Teatre Principal de Castelló, *La filla del Rei Barbut*, la seua primera òpera amb textos en valencià sobre el llibre de Manuel Segarra Ribés basat en la llegenda "Tombatossals" de Pasqual Tirado. I en 1945 *La Marcha de la ciudad*, premi del Certamen de Castelló, que va ser declarada per aqueix Ajuntament himne oficial de la ciutat.

Matilde Salvador és una de les dones més importants en la història de la composició espanyola, posant música a poemes de Bernat Artola, Salvador Espriu, Miquel Costa Llovera i Jesús Huguet. Va ser la primera dona que va aconseguir estrenar una òpera, *Vinatea*, al Gran Teatre Liceu de Barcelona, sobre un text de Xavier Cresp. La figura de la dona permanentment està present en les seues composicions. En 1953 va estrenar la cantata escènica *Retablo de Navidad*, amb textos de Carmen Conde –una de les seues lletristes

preferides– en el Teatre Principal de València i, en 1980, *El Betlem de la Pigà*, sobre textos de Miquel Peris, en el Teatre Principal de Castelló.

Matilde Salvador és un model a seguir de superació, ella va haver de treballar contra corrent de la societat franquista que li va tocar viure, fent música, bona música al servei del poble valencià, en un món d'homes.

Com a professora, en 1975 va iniciar la seua activitat docent en el Conservatori Superior de Música de València fins a 1989, any de la seua jubilació.

Són innombrables les obres destacades d'aquesta dona sense igual que entre altres reconeixements va ser mereixedora de la Distinció al Mèrit Cultural de la Generalitat Valenciana, Medalla de la Universitat de València i de la Universitat Jaume I de Castelló, ciutat de la qual també és Filla Il·lustre. El Ple Municipal de l'Ajuntament de València, de desembre de l'any 2007, aprova, unànimement concedir-li a títol pòstum, Filla adoptiva de València, sense oblidar que les dones Progressistes de València li van concedir el premi Sor Isabel de Villena. En 1998 va ser Premi Miquelet de la Societat Coral el Micalet i en aquesta institució va rebre el seu últim homenatge el dia 8 de juliol de 2007.

Una dona molt creativa que des dels anys 1980 va realitzar diverses exposicions col·lectives i individuals, en la seua faceta de pintora.

Jesús Huguet, un dels seus més entranyables amics va escriure: "com la seua obra està viva, ella viu amb nosaltres", afegint "va ser una ciutadana conscient i conseqüent, una de les figures més representatives de la música, pintura i poesia de tota la catalanitat".

Assolits en gran part van quedar els seus somnis d'adolescent, quan caminava pel carrer de la Pau, a la recerca de paper pautat.

La Societat Coral El Micalet, entitat d'utilitat pública centenària, amb més de trenta especialitats i agrupacions musicals per a totes les edats, va atorgar el nom Matilde Salvador a la seua escola de música, formació que imparteix en la seua seu, al carrer Guillem de Castro 73 de València.

AJUNTAMENT DE VALÈNCIA

SOCIETAT CORAL
EL MICALET

Col·lecció Micalet Petit

© Text: Cristina Escrivà Moscardó
© Il·lustracions: Román Sánchez
Imprimeix: Gráficas Fortuny
ISBN: 978-84-124529-3-8
Dipòsit Legal: V-3362-2021